

**Lietuvos Buriotojų Sąjungos
2005 m. įdomiausio Lietuvos jachtos plaukiojimo Konkursui**

**“Kelionė laiko mašina”
Autorius Artūras Dovydenas**

**Kaliningradas
2005 liepos 1-3 diena**

BLUE BIRD
KLAIPĖDA

(jachtos pavadinimo vaizdas ant tranco)

**Jachtos „BLUE BIRD“, LTU 575,
2005 metų navigacijos sezonas Kaliningrade.
Jachtos kapitonas – Artūras Dovydenas**

TURINYS

Jachtos „Blue Bird“ įgula.....	2
Jachtos „Blue Bird“ charakteristikos.....	2
Kelionės tikslas	3
Kelionės rezultatai.....	3
Kelionės išvados.....	4
Kelionės vaizdas iš palydovo	4
Kelionė į Kaliningradą 2005.07.01-03.....	5
Skęstame!	6
Kaliningrado istorija.....	9
Baltijskas	11
Saugokitės, tenai per šventes šaudo	14
Kiekviena diena, kaip šventė.....	15
Liudvikas Rėza ir Kaliningradas	17
Namo	20

Jachtos „Blue Bird“ įgula

1. Artūras Dovydenas, jachtos kapitono kvalifikacija, pareigos – įgulos narys.
2. Zita Dovydenienė, be oficialios kvalifikacijos, pareigos – įgulos narys.

„Blue Bird“ įgula

Turiu prisipažinti, kad per ilgus plaukiojimų metus dviese, išsiauginau bebaimę ir nepakeičiamą įgulą, kurią sudarome dviese su žmona Zita. Ilgiausia mūsų kelionė, atlikta dviese nesustojant tarpiniuose uostuose – plaukimas iš Gioteborgo į Klaipėdą, trukęs 4 paras, per kurias buvo nuplaukta virš 400 jūrmylių. Pernai plaukiojome Pabaltijo valstybių vandenyse, o šiemet, pasitaikius progai, pabuvojome Kaliningrade. Proga pasipiršo savaime: rusai kvietė į Kaliningrado 750-ies metų jubiliejų.

Jachtos „Blue Bird“ charakteristikos

Pavadinimas:	„Blue Bird“
Registro numeris:	LTU 575
Gamyklinis numeris:	4557
Nacionalinė vėliava:	Lietuvos Respublika
Registracijos uostas:	Klaipėda
Jachtos tipas:	kilinė, Shipman 28
Burių tipas:	bermudinis šliupas
Statybos metai:	1974
Maksimalus ilgis:	8.86 m.
Maksimalus plotis:	2.60 m.
Maksimali grimzlė:	1.55 m.
Burių plotas:	42 m ² .
Vandens talpa (svoris):	3.1 m ³ (tn)
Variklio galia:	8 AJ
Markė:	Yanmar YSE 8
Pagaminimo data:	1974
Savininkas:	Artūras Dovydenas
Jachtos bilieta išdavimo data:	1997.08.15.

Kelionės tikslas

Noras “pasivažinėti laiko mašina” išginė mus 2005 metais į Rusiją. Nors “laiko mašina” važinėja tik pasakų personažai ir realiame gyvenime, atrodytų, nėra galimybės to įgyvendinti, kelionė jachta į Kaliningrado sritį 2005 metais prilygo šiai pasakų teknikai. Liaudis sako: šuo ir kariamas pripranta, o vargšas rykštės mušančios pasiilgsta. Taip ir mes pasiilgom tos atmosferos, kuri Lietuvoje amžiams nugrimzdo į prisiminimų sritį.

Kaliningrado valdžia birželio 30 – liepos 3 dienomis kvietė visų kaimyninių šalių buriuotojus apsilankyti Kaliningrado 750-ies metų jubiliejaus proga. Šiuo tikslu ir plaukėme nuo Klaipėdos iki Baltijsko ir toliau Aistmarių kanalu iki paties Kaliningrado.

atstovų.

Kelionės rezultatai

2005 metų kelionės į Kaliningradą rezultatai yra du:

1. Likome nenuskendę Baltijos gelmėse ir aplankėme vietas, sunkiai prieinamas ir retai lankomas užsieniečių.
2. Patyrėme, kad Kaliningradas – tai didžiulis uostas, gal 10 kartų didesnis už Klaipėdos.
3. Buvusios prieš karą ir nuniokotos kultūros liekanos vis dar laukia karo padarinių likvidavimo, tačiau savo mastais yra unikalios. Vienai civilizacijai pakeitus kitą, galima stebėti abiejų metamorfozes laike ir erdvėje toje pačioje žemėje (ilustracija kairėje), kuri kadaise buvo vadinama “grūdų aruodu”, o šiandien ją būtų galima pavadinti atversta “žemės erozijos enciklopedija”. Žmogus – tai galingiausias gamtos tvarinys, galintis sugriauti net ir savo sutvėrėją. Tai, kaip atrodo šalis, priklauso nuo tenai gyvenančių žmonių vertybių sampratos, o ne nuo gamtos ar kitų gyvojo pasaulio

Kelionės išvados

Pasakojimai apie tai, kad buriavimas Rusijai priklausančiuose Baltijos jūros vandenyse yra neįmanomas, tėra švelniai pasodrintas jūrine druska humoras. Tereikia laiku atsakinėti į pasienio laivų radijo užklausas ir jus maloniai sutiks, paaiškins ir padės, jei reikia.

Antra išvada. Rusijoje gali gerai jaustis tik tie žmonės, kurie pažįsta rusišką mentalitetą ir kurių nestebina gana išsiblaškiusi, bet draugiška pasaulėžiūra. Kartais pyktis gali pavirsti perdėtu draugiškumu, elementarus mandagumas gali būti nesuprastas, arba praklaustytas. Vietinės kalbos žinojimas – būtinas.

Kelionės vaizdas iš palydovo

<http://earth.google.com/>

Kelionė į Kaliningradą 2005.07.01-03

Gabūs žmonės net Rusijoje surandą būdą, kaip užsidirbti duonos kąšniui.

Liepos 1-ą dieną penktadienį po darbo apie 18 valandą sėdom į automobilį Vilniuje ir išvažiavome į Klaipėdą. Nors jachtą nuleidome gegužės 28-ą dieną, tačiau VDU magistratūros diplominio gynimas birželio 10-ą dieną atidėjo kasmetinius malonumus. Tad pabūriavome tik vieną kartą birželio 25-ą dieną “Gero vėjo” baro regatoje. Regatoje plaukėme trise: Zita, Vilius Tamkvaitis ir aš. Pirmyn ir atgal teko kelti spinakerį, o grįžtant prie priėmimo bojos reikėjo nuleisti. Vilius pavargo ir nors uoste galėjom kelti spinakerį, pagailėjau vaiko. “Vienok, ne dėl medalių plaukiame”, - tariau. Ką jau čia mes būdami ne lenktynininkais nugalėsime? Nebent save. Tačiau rezultatai parodė priešingai. Trečiaisiais buvusiems “Alter Ego” tepralošėme 6 sekundes. Taip jau būna, kad jei plauki varžybose, tai turi padaryti viską, kas tik tavo jėgose, kad

nugalėtum. Jokio gailėsčio komandai. Jokio gailėsčio žalčiams.

Po varžybų pastebėjau, kad triume kliuksi geras kibiras vandens. Skylių bortuose ar denyje nėra. Vienintelės atviros vietos – vandens įtraukimo ir išmetimo ertmės, bei variklio išmetimo vamzdis. Na, ne paties variklio. Jo išmesti nereikia. Variklio išmetimo dujų, žinoma.

Atidžiai patikrinau išmetimo vamzdžio jungtis ir visa kita, kas buvo pasiekama. Nieko. Tačiau vanduo triume buvo akivaizdus faktas, kad jis ten pateko pro kažkur. Kita vertus, kiek turime šią jachtą, vardu “Blue Bird” arba “Mėlynoji paukštė” (labai romantiškas pavadinimas, susijęs su Norvegijos folkloru), tiek jūroje prirenkame vandens. Galiausiai nutariau, kad vanduo sunkiasi per denio jungtį su korpusu. Nors pats savimi taip ir nepatikėjau. Varžybų metu nebuvo bangavimo, plaukėme nestipriai pasvirę ir bortai vandens nesėmė.

Registration Form
of the participant of the "Water Festival"
in occasion of the 750th anniversary of Kaliningrad
2005, June - 4, July, year of 2005

- Country
- Place of the boat
- Name of the boat
- Port of registry
- Hull number/number on board
- Measurement:
 - length
 - width
 - draft
- Range of the mast
- Height above the waterline
- Height, HP
- Owner of the boat
- Skipper
- Crew:
 - Date of arrival into Kaliningrad
 - Date of departure from Kaliningrad
 - Country
 - name
 - height
 - weight
 - age
 - sex
- Signature of the skipper

www.msk.sailing.ru
www.kaliningrad2005.ru
tel: +7 (3512) 965 543
fax: +7 (3512) 758 888

ЛУКОЙЛ
Exclusive General Sponsor

Kvietimo į šventę anketa.

Taigi, išvažiavome penktadienį ir po trijų su puse valandos atvykome į Smiltynės jachtklubą. Viską sukrovę į laivą “valso tempu” nuplaukėme į pasienio ir muitinės patikrą. Šį kartą niekas neprašė užpildyti muitinės deklaracijos ir aš pagalvojau: “kaip pas baltus žmones”. Dar neišmušus vidurnakčiui išplaukėme tamsoje į jūrą. Keturių balų vakarų vėjas nešė jachtą 7-8 mazgų greičiu. Klaipėdos žiburiai greitai tolo ir, atrodė, viskas yra gerai ir įprasta. Pilnos burės jachtą smagiai vertė ant kairiojo borto, aš įsispyręs kaire koja į kokpito komingsą vairavau, o Zita stebėjo vėjo pašiausią juodą jūrą pro kajutės įėjimo angą. Pamažėle rimo skubos jaudulys. Laukė paros plaukimas į

Kaliningradą, kur mes, kaip įsivaizdavome, plaukėme atgal į praeitį.

Kvietimą rusai išplatino dar kovo mėnesį, tačiau nė neprasitarė apie vizas. Jiems tai suprantamas dalykas, o mums – jau ne. Kai sužinojau, kad reikia vizų, dar sužinojau ir tai, kad reikia asmeninio iškvietimo, pažymos iš poliklinikos kad nesergi AIDS, turistinės agentūros išduoto “kelionės patvirtinimo” (“voučer” vadinasi), užpildytos anketos ir dar visų dokumentų su nuotraukom ir t.t. atiduotų į ambasadą prieš mėnesį.

Rusijos ambasadose tinklapyje

(http://www.rusemb.lt/Default.aspx?Element=I_Manager2&TopicID=17&IMAction=ViewArticles#6) labai griežtai

surašyti 6 privalomi reikalavimai, kurių neįvykdžius visa neišduodama. Žodžiu, “žingsnis į šoną” nuo taisyklių yra tolygus sušaudymui. Tačiau viskas išsprendė kur kas paprasčiau. Tame pačiame tinklapyje radau turistinių agentūrų sąrašą (<http://media.search.lt/GetFile.php?OID=119799&FID=349203>). Susiradau artimiausią, kuri randasi Konstitucijos prospekte 13-39 ir vadinasi “Į kelią”. Nuėjau. Patekau į buvusį bendrabučio kambarį, kokiame gyveno mano universitetiniai kursiojai dar 1975-ais metais (aš, kaip vilnietis, privilegijuotai gyvenau savo namuose). Tačiau vietoj dviejų lovų ir stalo, radau du stalus ir nei vienos lovos. Kambarį be dviejų darbuotojų sėdėjo į pakistaniečio išvaizdą turintis tipas – klientas. Viskas atrodė labiau, nei įtartina. Tuo labiau, kad šiais laikais visos turistinės agentūros blizga stiklu ir skrajutėmis. Šitoji gi nei iš tolo nebuvo panaši į visas matytas iki šiol. Kai tipas baigė savo reikalus, į užsienio šnipą panašus nuplikęs vyriškis paėmė mūsų pasus, nuotraukas ir paprašė 20 litų. Tai jau visai nejuokinga. Savanoriškai atidavėme pasus pirmiems pasitaikiusiems, kai tuo metu lietuviški pasai juodojoje rinkoje kainuoja 400 litų, o šie “darbuotojai” dar paprašė už juos primokėti. Įsidrąsinau ir pareiškiau, kad pradžioje turi būti atliktas darbas, o tik paskui bus mokami pinigai. Viskas baigėsi lamingai jau po dviejų dienų. Atgavau abu pasus su metalinėmis įkabėmis prišaudytais popieriukais: “vieną užpildę atiduosite atvykdami, o kitą – išvykdami”. Ačiū.

Skęstame!

Po valandos, kai išplaukėme pro Klaipėdos vartus (55° 43'45.03"N, 21° 04'31.99"E), prisiminiau apie vandens patekimo į triumą galvosūkį. Plaukėme gerokai pasvirę ant kairiojo borto. “Zita, pažiūrėk, kiek turime vandens triume?”, - paklausiau. Zita pasiėmė žibintuvėlį, atkėlė grindeles, pašvietė ir atsakė: “turime pusę triumo”.

Mūsų jachtos triumus užima viršutinę falškilio dalį ir jame telpa apie 4-5 kibirus vandens. Triumas gilus ir siauras. Atsigulus ant grindelių ir sukišus ranką iki pažasties, galima pirštų galais apčiuopti žemiausią jo tašką. Diagnozė “pusė triumo per valandą” reiškė, kad dar po vienos valandos triumus bus pilnas, o dar po valandos vanduo užlies akumulatoriaus gnybtus, įvyks trumpas jungimas ir akumulatoriai, jei nepadegs ko nors nuo elektros išlydžio, tai tikrai suges ir mes neturėsime elektros, bei negalėsime užvesti variklio. Skęstančiame laive be šviesos naktį nesimato su kuo ir kaip reikia kovoti.

Per kur pakliūva vanduo į vidų?

“Ką darysime? Ar ieškosime nesandarumo dabar, ar krante?”, - paklausė Zita. “Ieškoti reikia nedelsiant”, - atsakiau. Ir ji pradėjo.

Aikštė prie “Dom Sovietov”. Vieta, kur karalius karalius Otakaras įsakė pastatyti Kionigsberg miestą.

Man vairuojant, ji žibintuvėliu naršė po kajutės kampelius ieškodama – kur pasimatys vandens srovelės pėdsakai. Pėdsakus rado. Jie vedė į variklio skyrių.

“Vanduo patenka iš užpakalinės jachtos dalies. Matau prie variklio kojų tvirtinimo ploną srovelę, bet ji dingsta už variklio kairės pertvaros”, - pranešė. Reikia atidaryti kopkite ruduko dangtį ir sekti srovelę toliau. Tačiau rundukas pilnas virvių, kibirų, elektros laidų, variklio raktų, tepalo kanistrų ir kitokio brudo. Visa tai švilpiančiam vėjui ir pilant pūslams keliauja į kokpitą. Aš susikeliu kojas ant pavėjinės kokpito sėdynės ir po mano kojomis išauga susipynusių “gyvačių kamuolys”. Pagaliau rundukas tuščias. Beliko iškelti runduko grindeles: du įmantrios formos bakelitinės faneros gabalus. Jiems kopkite neužtenka vietos ir jie sudedami ant sėdimosios dalies taip, kad neiškristų už borto. Žmona šviečia žibintuvėliu į triumo dugną. Matau, kaip jos susidomėjęs žvilgsnis lenda giliau link achterio. Pagaliau jos galva išlenda iš ruduko. Žibintuvėlis užgęsta.

“Vanduo bėga per triumo pompos žarnos jungtį su jachtos dugnu”, - konstatuoja ji. Pagaliau aišku – kur ieškoti. Greičiausiai atsilaisvino apkabos, prispaudžiančios žarną prie bronzinio glando, įtvirtinto laivo korpuso dugne. Kitas žarnos galas pritvirtintas prie triumo pompos, su kuria ir reikia išpumpuoti susirinkusį vandenį triume. Bet pradžioje reikia sutvarkyti jungtį. Jei per ją sunkiasi vanduo – nėra prasmės pumpuoti vandenį iš triumą.

Keičiamės prie vairo. Aš nusirengiu, lieku tik su marškinėliais (vis tiek suprakaituosiu uždaroje achterio erdvėje), kurie plazda vėsiame naktiniame vėjyje. Apsiginkluoju žibintuvėliu, atsuktuvu ir replėmis, ir šuoliuojančioje per bangas bei svyruojančioje jachtoje lendu per achteliuko gerklas į jachtos “vidurius”, kaip chirurginis įrankis. Viduje, trilinkai susirietęs, įjungiu žibintuvėlį ir nukreipiu šviesos pluoštą į įtartą triumo pompos žarnos jungtį. Nesimato, kad vanduo švirksčių į vidų. Apčiupinėju jungtį – pirštai šlapi. Įsitaisau stabiliau, kaip trikojis, kurio dvi kojas atstoja manosios, o trečiąją – mano subinė. Dabar rankos laisvos darbui. Bandau veržti tvirtinimo apkabas. Tačiau jos kietai aglėbusios žarną ir veržimui nepasiduoda. Tada paimu žarną ranką ir bandau ją pajudinti. Žarna pasiduoda traukiant į save ir į jachtos vidų šliūkšteli stiklinė vandens. Tik mažas kiekis todėl, kad aš iš karto atstačiau žarną į buvusią vietą. Bandau pasišviesti ir pažvelgti į priešingą nuo manęs žarnos tvirtinimo pusę. Tenai matosi juodas brūkšnys, per kurį nuo kiekvienos bangos nuvilnija vidun patenkančio vandens bangelė.

Trūkusi triumo pompos žarna.

Kadangi žarnos tvirtinimas tvarkoje, vadinasi pati žarna yra įtrūkusi ir pakylanti kilvaterinė banga varo į vidų vandenį, kai žarnos įtrūkimo vieta atsiranda žemiau išorinio vandens lygio. Šis glandas turi sklendę, kurios užsukti aš nebandžiau visus aštuonerius metus, kiek turime šią jachtą. Jei sklendė užsidarytų, vanduo nebepatektų į vidų. Tačiau nebepatektų ir į išorę. Juk tai triumo pompos žarna. Ją uždarius reikėtų visą triume susikaupusį vandenį išsemti bala žino kuo, nes nei kibiras, nei koks kitas daiktas į triumą nelenda.

Pasuku sklendės rankeną. Po pradinių didelių pastangų ji pasiduoda. Pradžioje sukasi sunkiai, o paskui gana lengvai. Gal sriegis nususukęs? O gal sklendės ašis tiesiog sukasi apie

savo ašį? Tačiau ilgiau pasukus pasijuto sunkumas ir sklendės rankena sustojo. Nuvaliau vandenį nuo žarnos paviršiaus, nusausinau ir įsitikinau, kad vanduo daugiau nebeteka vidun.

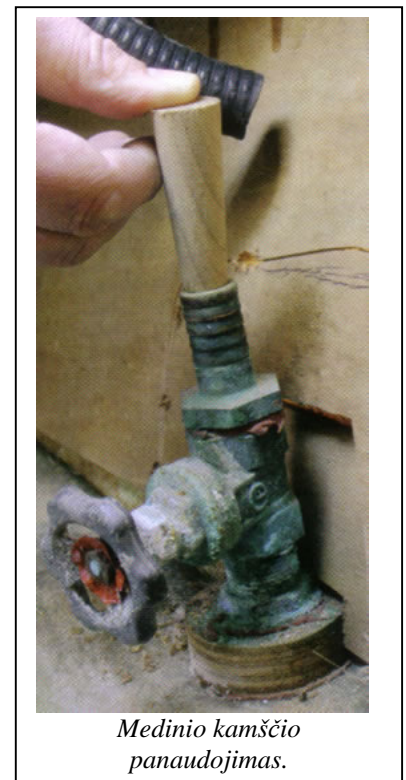
Likimo ironija. Netgi dviguba. Viena, kad trūko būtent triumo pompos žarna, per kurią turi būti pumpuojamas jau patekęs vidun vanduo lauk iš triumo. Vadinasi, esantis triume vanduo tapo paties triumo įkaitu. Antra, mediniai kamščiai, kuriuos aš buvau užsakęs pas Samurajų (klubo dailidę) prieš išplaukiant ir atsiėmiau iš klubo bučinčiojo valandą prieš atsišvartuojant iš jachtklubo, būtų buvę reikalingi, jei pompos sklendė būtų buvusi užrūdijusi. Kamščius mūsų jachta turi dar nuo prieš tai turėtos jachtos laikų. Jų niekada nebuvo panaudoję patys, tačiau juos buvo panaudojęs draugų šuo, įkalintas jachtos viduje vieno reiso metu. Jis juos apgraužė iš piktumo, kad buvo paliktas kajutėje, kai visa įgula grožėjosi vietovaizdžiais. Taipogi kamščiai buvo pajuodę nuo laiko ir nuo jūros vandens, kurio jie prisigerdavo kiekvieno reiso metu iš atmosferos. Todėl Zita padėjo kamščius lauke prie sandėliuko pradžiūti, kur juos ir priglaudė “rūpestinga” ranka vieną anksčiau šeštadienio rytą, kai mes saldžiai miegojome viduje. Šie kamščiai naudojami tada, kai laivo dugno sklendės neužsidaro. Tada įkalus kamštį į sklendės gerklę galima sustabdyti vidun patenkančią vandenį.

Mediniai kamščiai.

Nieko blogo nenujausdamas, tiesiog dėl tvarkos ir laivo komplektacijos, užsaciau naujus kamščius dailidei. Jie ir būtų pravertę tuo atveju, jei sklendė nebūtų užsidariusi. Tačiau, ačiū dievui, jų neprireikė. Sklendė užtvėrė kelią vandeniui patekti vidun ir mes nustojomė skęsti.

Vandenį iš triumo teko išsemti su vienkartinę plastmasine stiklainaite. Kibiro tūrį visiškoje tamsoje ir siūbuojančiame laive: atsiklaup, pasemt, atsistot, išpilt į kriauklę. “Ai!”,- net šūktelėjau, kai eilinė banga man stojantis metė mane ant kajutės staliuko kampo nubrozdingama odą ant peties.

Medinio kamščio panaudojimas.

Po triumo išsausinimo mūsų laivas tapo visiškai sausas. Nėra to blogo, kuris neišeitų, ir to gero, kuris nesugrįžtų. Ši žarna buvo trūkusi nuo pat laivo įsigijimo laikų, tačiau kol įtrūkimas buvo nedidelis, mes niekaip nerasdavome priežasties, kodėl po paros ar dviejų plaukimo jūra triume atsirasdavo kibiras ar du vandens. Taigi, išvada, plonasienės plastikinės armuotos spiraliniu kordu žarnos, netinka laivams. Jų plastikas sukietėja nuo jūros vandens ir anksčiau ar vėliau pradeda trūkinėti. Vandens nutekėjimui arba paėmimui reikalingos storasienės elastingos žarnos. O galjūno vamzdynui yra naudojamos specialios storasienės antiseptinės žarnos, nepraleidžiančios kvapų. Priešingu atveju visas jūsų laivas pakvips tualetu aromatais, o vizualios priežasties taip ir nerasite. Vienintelis būdas – pauostyti pačią žarną. Jei ji kvepia tualetu, vadinasi plastikas netinkamas ir praleidžia kvapus...

“Kaip gerai, kad sulūžo”,- tarė kartą mano draugas, iškeldamas nulaužtą rumpelį rankose. “Na ir kvailys”,- pagalvojau tada iš nustebimo: kaip galima džiaugtis, jei kas nors sulūžta. “Geriau, jei sulūžta uoste, nei jūroje”,- paaiškino draugas. Ir tada aš supratau, kad ne visada tariama nesėkmė yra nelaimė, ne kiekvienas, kuris tave sušildo, yra draugas (pagalvojo

kotletas keptuvėje), ir ne kiekvienas, kuris tave apšika, yra priešas (pagalvojo žvirblis žvarbų rudens rytą įkritęs į šiltą karvės šūdą).

Kaliningrado istorija

Prieš plaukiant kur nors, kaip esame pratę susirasti visą informaciją internete. Kaliningrado savivaldybė jubiliejaus proga buvo sukūrusi specialų tinklapį <http://www.kaliningrad750.ru/rus/>. Jame – masė informacijos: nuo nuotraukų, iki tekstų apie istoriją ir kitka. Žmogus (Kalininas), kurio vardu pavadintas šiandien miestas, prieš 750 metų dar nebuvo gimęs ir jo net neplanavo pro-pro-pro-seneliai, nekaltant apie dar ankstesnes kartas. Surengti Kaliningrado miesto 750-ies metų jubiliejų buvo tas pats, kaip paskelbti Artūro Dovydeno 200-ųjų šimtų metų mirimo metines (esu dar absoliučiai gyvas). Tačiau nesu miestas, kaip Kenigsbergas, arba lietuviškai Karaliaučius, kuris iš tikrųjų buvo įkurtas 1255-aisiais metais. Jo įkūrėju laikomas Čekų karalius Otakaras II, vadovavęs Teutonų kryžiaus žygiui prieš prūsus.

Karaliaučiaus rūmai, iki II-ojo pasaulinio karo.

Karaliaučiaus rūmai po karo.

gas pavadintas Kaliningradu. Tad iš tikro Kaliningradas tegali švęsti 60-ies metų jubiliejų, jei jubiliejumi galima vadinti 60-ies metų nuosmukio periodą. Po karo vietinė ir centrinė komunistų valdžia laikė Karaliaučiaus barokinius rūmus, sukurtus prieš hitlerinės Vokietijos atsiradimą, “svetimu vokiškojo imperializmo simboliu” ir 1969 metais pastatas buvo galutinai nugriautas. Šiuo metu vietinė valdžia dievagojasi atsimenantį rūmus gražuolius ir beveik gailisi praeities klaidų.

1255 metais kryžiuočiai netikėtai perėjo Aistmarių ledu į Sambiją (Karaliaučiaus kraštą¹, kur prūsai gyveno nuo V-ojo amžiaus) ir nugalėjo prūsus, išsitvirtinusius Medenau, Rudau, Kvednau, Valdaui, Kaimen ir Taniau pilyse. Po sėkmingo žygio, 1255 metais pradėta statyti Karaliaučiaus pilį. Pilyje apsigyveno pastovus garnizonas, vadovaujamas Komtūro (Kryžiuočių Ordino pareigūnas-vietininkas). Pilį ne kartą perstatinėjo, kol ji iš viduramžių tvirtovės virto baroko stiliaus rūmais. 1944 metų balandžio 30-ą dieną rūmai nukentėjo nuo Anglijos aviacijos antpuolio, o 1945 metais balandžio mėnesyje, puolant Tarybinei armijai, buvo sugriautas pagrindinis bokštas. Nuo tų laikų Kenigsber

Kaliningrado tinklapyje patalpinta nuotrauka.

¹ Karaliaučiaus kraštas ilgus metus buvo vadinamas “Mažąja Lietuva”. Kaip aiškina profesorius Domas Kaunas, Mažoji Lietuva yra istorinis terminas. Juo apibrėžiama lietuvių gyventa teritorija, iki 1871 m. priklausiusi Prūsijai, o vėliau, iki 1944 m. – Vokietijos reichui.

Karaliaučius įžymus savo didžiuoju filosofu ir mokslininku Imanueliu Kantu (1724.04.22-1804.02.12). Šis klasikinės vokiečių filosofijos pradininkas Kaliningrade dabar vadinamas “mūsų Kantu”, nors prisiminkime, Karaliaučiaus rūmai buvo “jų imperializmo simboliu”. Visatos kilmę ir raidą Kantas aiškino evoliuciškai, postulavo daiktų, kokie jie yra iš tikrųjų, nepriklausomą buvimą nuo sąmonės (“daiktas savyje” – daiktai patys savaime yra nepažinūs, juos pažįstame tik per pojūčius, kuriuos sukelia daiktai, ir kurie neatskleidžia tikrosios daiktų esmės, todėl daiktai yra nepažinūs). Padėjęs idealistinės Hegelio ir Šopenhauerio mokyklos pradmenis, Kantas buvo pusiau maištininkas. Jis teigė, kad negalint pajusti dievo pojūčiais, negalima nei teigti nei neigti dievo buvimo, tačiau tikėti būtina, nes be tikėjimo negalima sureguliuoti dorovinių reikalavimų. Etiką grindė teiginiu, kad moralinis

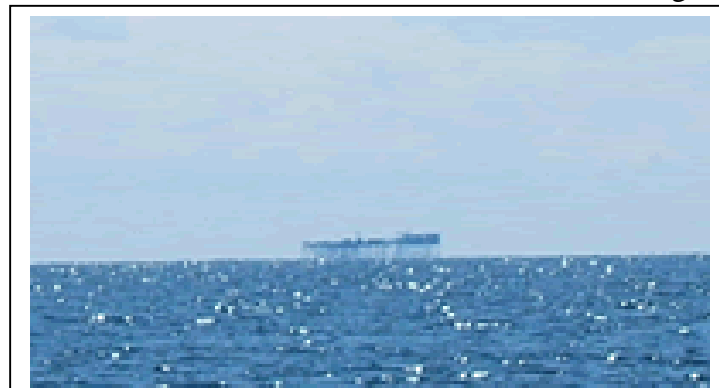
*Paminklas Imanueliui Kantui
Kaliningrade.*

dėsnis galys būti tik formalus (kiekvienas individas turi elgtis taip, kad jo elgesio taisyklė galėtų būti taisykle visiems, o kiekviena asmenybė visada turi būti laikoma esanti pati sau tikslas ir niekada tik priemonė). Dialektikos pagrindus atradęs Kantas, giliai tikintis balniaus sūnus, taip ir neišvyko iš Karaliaučiaus ir “Albertino” universiteto, nors jį kvietė daugelis tuometinių universitetų. Savo mieste buvo laikomas keistuoliu, gyveno vienas, be šeimos. Laikėsi griežtos dienotvarkės: 5 val. – kėlėsi, iki 7 – darbas kabinete, po to paskaitos iki 12:45, pietūs (niekada negėrė alaus, nes tai “ne gėrimas, o “blogos kokybės maistas”), pasivaikščiojimas (4.5 km vienu ir tuo pačiu maršrutu), darbas kabinete, 22:00 – miegot. Nemėgo triukšmo, keitė gyvenamąją vietą dėl krovikų keliamo triukšmo, ar gaidžių giedojimo.

1992 metais buvo atstatytas I. Kanto paminklas, o 1993 metais Centrinėje aikštėje atkurta garbės lenta su I. Kanto atvaizdu. Kanto pasaulėžiūrą charakterizuoja jo frazės:

- “Kuo daugiau galvoji, tuo daugiau darai, tuo daugiau gyveni”.
- “Nedarykite žmonių vergais! Nenaudokite savo valdžios tam, kad mindžiotumėte kitus! Kas prilygina sau panašius kirminams, tuos, kuriuos dievas sukūrė žmonėmis, tegu nenustemba kad ir jį patį vadins kirminu ir tryps kojomis”.

Kaliningrado istorinių paminklų suminėjimas Internete užima pusantro puslapio. Minimi pilių griuvėsiai, skulptūros, visa tai, kas buvo sukurta iki II-ojo Pasaulinio Karo. Po Antrojo Pasaulinio Karo sukurti ir minimi yra penki “naujosios” kultūros paminklai. Tai skulptūros: A.S. Puškinui, A.V. Suvorovui, M.I. Kutuzovui, Petrui Pirmajam ir imperatorienei Jelizavetai. Tenai rašoma, kad “šiuolaikinis Kaliningrado veidas formavosi per ilgus

Platforma jūroje priešais Baltijską.

šimtmečius. Kiekviena praeities epocha palikdavo savo istorijos ir kultūros paminklus. Čia įvyko dviejų kultūrų, slaviškosios ir vokiškosios, susiliejimas ir tarpusavio susipynimas”. Štai taip dabar yra vadinama vadinta anksčiau “svetima vokiškojo imperializmo simbolika”. Šis faktas gali sustiprinti kitų neregijų viltį kada nors praregėti. Kad ir po 60-ies metų, arba po 750-ties.

Baltijskas

Ankstų rytą horizonte pasirodė Tarano kyšulys – toliausiai į šiaurės vakarus atsikišęs Kaliningrado srities žemės kampas. Žodis “Taranas” išvertus iš rusų kalbos, reiškia “senovės

Baltijsko švyturys.

pabūklą tvirtovių sienoms griauti”, arba, jūrine prasme, “sąmoningą laivų susidūrimą norint padaryti nuostolių priešininkui”. Šis kyšulys turi blogą aurą. Jo rajone jūra visą laiką pašiaušta bangų, kurios atsiranda dėl vėjų vandens srovių. Tad buriuotojai kyšulį apiplaukia pagarbiu atstumu.

Tačiau šį kartą nesistengėme labai nutolti nuo kyšulio. Kursas – Baltijskas (sen. Pilava). Dairomės “blogiečių” pasieniečių, tačiau plaukiame niekieno netrukdomi. Vėjas pasisuko ir dabar pučia iš šiaurės vakarų. Pilnas bakštagas,

pilnos burės. Jau matosi žemėjanti krantų linija, tačiau Baltijsko – nei kvapo. Matyt, plaukiame per toli nuo krantų.

Nutariame pasukti arčiau krantų. Kranto linija trūkinėja horizonte, šviečia saulė, o tolumoje jūroje matosi neatpažintas objektas. Tai kažkoks jūrinis bungalas – statinys ant polių. Arčiau neplaukiame nenorėdami nesusipratimų ir taupydami laiką. Baltijske tik praeisime muitinės ir pasienio kontrolę, o paskui dar reikės plaukti apie 20 jūrmylių kanalu, iškastu šalia Aistmarių. Tad skubame į Baltijską.

Vienas įdomiausių momentų plaukiant bet kur – artėjimas prie kranto ir spėliojimas – kas ir kaip, kur plaukti. Jau matosi uosto vartų molai ir karinis laivelis dviejų jūrmylių atstumu nuo vartų. Jūrinė radijo stotis budi 16-ame kanale. Likus iki laivelio vienai jūrmylei, radijo eteryje pasigirsta rusų kalba: “Jachta, plaukianti kursu 169 lapsniai, atsakykite Velbotui”. Tai rusų pasieniečiai susidomėjo mumis. Po trumpo pokalbio ir paaiškinimo, kodėl, kas, kur plaukia, Velbotas palinkėjo gero kelio ir patarė likti 16-ame kanale. Po penkių minučių pasigirdo uosto dispečerio balsas, kuris paprašė pereiti į 72-ą kanalą. Malonus balsas labai detalai paaiškino, kad vartuose saugotumėmės iš uosto išplaukiančio laivo ir laikytumėmės dešinėsios farvaterio pusės.

Petras I pasitinka jus Baltijsko uosto vartuose.

Įplaukėme į vartus. Jie buvo tokie platūs, kad net nejauku. Išplaukiantis lenkų keleivinis katamaranas atrodė visai mažytis molų fone. Farvaterio gylis – 24 metrai. Nuo kairiojo (šiaurinio) molo į mus žvelgė vienas iš slaviškosios kultūros paminklų – Petro Pirmojo statula. Šalia jos – pavėsinė su alaus reklama. Žmonės ramiai vaikščiojo molu ir, atrodė, kad tai eilinis uostas, o ne į vakarus nukreiptas “taranas”.

Priartėjome prie kairiojo kranto, kuris yra vaizdingesnis. Gražus švyrutėlis su šalia esančiu nameliu ir dispečerine traukė akį. “Atleiskite, mes čia pirmą kartą ir nežinome, kur randasi pasienio kontrolės punktas”, - paklausiau dispečerio. Jis paaiškino, o po kelių minučių 72-jame kanale pasigirdo pasieniečių balsas. Perėjome į 64-ąjį kanalą ir pasieniečiai smulkiai nupasakojo – kaip juos rasti: pamatysite iš karto, plaukite ten, kur parašyta “Duty Free” (1-as priedas, 2-as paveikslukas, raudonos linijos pabaiga).

Priplaukėme krantinę, apkarstyta įprastais Sovietmečio gamybos juodais guminiiais cilindrais-amortizatoriais, skirtais švartuoti pramoninius laivus. Pusė krantinės buvo žema. Bet amortizatoriai kabėjo taip aukštai, kad mūsų jachta būtų rėmusis į juos lėjerių stovų viršūnėmis, tad prisišvartavome prie aukštosios. Tilpome kaip tik tarp dviejų įkypai kabančių amortizatorių. Į 3 metrų krantinę išlipau laipteliais, kur jau manęs laukė uniformuota pareigūnė su peroksidine šukuosena, gražiomis blizgančiomis nailoninėmis kojineis, kyšančiomis iš po žalio mini sijono ir aukštakulniais. “Užpildykite šiuos popierius”, - tarė jina mandagiai, - “Tai truks neilgai”.

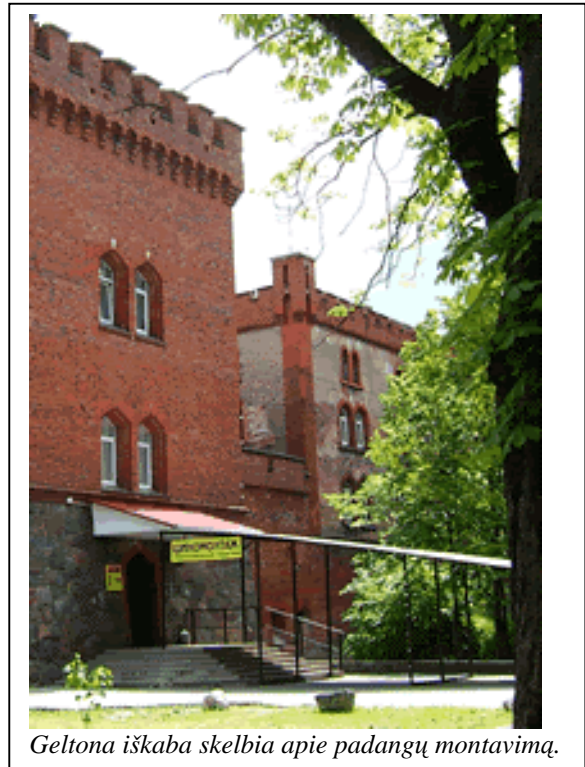
Neilgai, tai neilgai. Variklio negesinu, pildau, nešu. “Dabar dar užpildykite tai. Dviem egzemplioriais”, - gaunu naujus blankus. “O paskui reiks palaukti muitininko”, - seka sekanti direktyva. “O mums sakė, kad turėsime pildyti popierius, įsegtus tiesiai į mūsų pasus?”, - teiraujuosi. Ir gaunu atsakymą: “Pas mus tvarka keičiasi kas mėnesį. Mes jau patys nežinome, ką žino konsulatas Vilniuje. Mums dabar pasakyta dirbti taip ir mes taip ir reikalaujame”.

Gesinu variklį. Sustojimas, matomai, užtruks. Bet muitininko ilgai laukti neteko. Muitininkai, turbūt, visame pasaulyje atrodo vienodai. Baltijske pasitaikęs egzempliorius buvo tipiškas: blizganti nuo riebalų uniforma, aptukusi figūra, prakaituota kakta, sumaigyta odinis portfelis ir didelis noras pažiūrėti, kas gi tos jachtos viduje. “Kaip aš čia nusileisiu?”, - sukyla muitininkas žiūrėdamas iš trijų metrų aukščio į apačioje linguojantį jachtos denį. “Prašau perstatyti prie žemesnės krantinės”, - sekė įsakymas. “O kas čia šeimininkai? Jūs ar aš?”, - į įsakymą atsakau klausimu. “Mes”, - sutartinai iš nuostabos išplėstomis akimis atsako muitininkas su pasieniečiu. “Tai ir laipiokite taip, kaip jūsų svečiai laipioja”, - paaiškinau savo klausimo esmę.

Maištas baigėsi. Abu nuolankiai pradėjo leisti į krantinę įmūrytomis metalinėmis kopėčiomis. Po to per šotų raizgalynę brovėsi link kokpito, lindo trilinki į kajutę. Nepatikėsite, ko žmogus tik nepadarys iš smalsumo. Lietuviai atplaukė! Dar gi dviese, iš kurių vienas – moteris. Jūra! O gal viduje slepiasi komandos dalis, kuri jiems padėjo plaukti? Kaip visada. Šešiese.

Vyrų nusivylimui, viduje daugiau nieko nebuvo. Muitininkas padiktavo, kur reikia dokumentuose atsakyti “taip” ir “ne”, kad jis nebūtų išprovokuotas mūsų sulaikyti, ir patikrinimas baigėsi tuo pačiu keliu, kaip ir prasidėjo. Tai yra – kopėčiomis atgal į krantinę.

- Kiek laiko reikia su jachta plaukti kanalu iki Kaliningrado, - paklausiau atsistumdamas.

Geltona iškaba skelbia apie padangų montavimą.

- Mes plaukiame kokias pusantros valandos, - gavau atsakymą iš kranto. Peroksidinė blondinė mojava mums ranka. Graži. Pasitempusi, nesuprakaitavusi, kvepianti. Ach, tos rusiškos moterys. Kodėl jos taip stengiasi patikti savo prakaituotiems ir degtine tvoskiantiems vyrams. Kuo tie vyrai traukia jas. Lyg medumi patepta riekė bites. Nežinau. Ir, matyt, niekada nesužinosiu. Gal viltis, kad vieną dieną jos vyras išblavės, susišukuos, užsiims sportu ir ryte jai atneš

Senus pastatus retai kur ruošiamasi remontuoti.

kavos į lovą verčia moteris būti pasirengusias kasdien. Be jokios abejonės: jos pasiruošusios kasdien. Ir abejoju, ar saviems suprakaitavusiems vyrams. Greičiau jau tam užjūrio karalaičiui, kuris čia pat krantinėje pasiūlys širdį ir ranką ir išveš jas už jūrų marių, kur kisieliaus upės su marcipanų krantais, o parduotuvės su “Chanel” kvepalais kiekviename kampe. Ir vyrai galantiški, visi geidžiami ir gražūs. Tiesiog Alenai Delonai.

Saugokitės, tenai per šventes šaudo

Kanalas prasideda. Dešinėje Aistmarės.

Mes, žinoma, nepatikėjome, kad 20 jūrmylių atstumą jachta nuplaukia per 1.5 valandos. Paklausėme šiaip sau, kad gautume kokių nors paaiškinimų apie elgesį kanale. Tačiau atsakymas viską sustatė į savas vietas – žmonės čia menkai nutuokia apie burinius laivus.

Pasirodo, kanale viskas labai paprasta. Puikios navigacinės priemonės dieną ir naktį. Sustatytos netoli viena nuo kitos, nudažytos ryškiais dažais, šviečiančios naktį. Gylis kanale – 10-12 metrų. Sunku patikėti, kad 20 jūrmylių ilgio kanale palaikomas toks gylis, kai prisimeni Klaipėdoje jau šešerius metus stenančius naktimis “geležinius gyvulius”, gilinančius uosto farvaterį, kuris tėra kelių jūrmylių ilgio.

“Dom Sovietov” – namas-vaiduoklis. Bbe langų trijose pusėse iš keturių ir stovintis centrinėje Kaliningrado aikštėje.

Plaukiame su variklio pagalba išsukę kraštą priekinės burės, kad padėtų varikliui palaikyti 5 mazgų greitį. Per vidurį atviros vietos (1-o priedo 2-as paveikslukas) prasilenkiame su tikru tanklaiviu. Pučia stiprus šoninis vėjas. Tanklaivis iriasi lėtai, padėdamas išlaikyti kryptį įjungtais šoniniais varikliais, kad nenuneštų nuo kurso. Atviros vietos pradžioje laukia dar vienas laivas. Radijo dispečeriai kalbasi su laivais, klausia jų, kuriais bortais ruošiasi prasilenkti. Nepamiršta ir mūsų. Pagarbiai vadina “Jachta Blue Bird”. Puikiai ištaria pavadinimą (Klaipėdoje žemaičiams šis pavadinimas vis dar kelia problemų).

Praplaukus atvirą vietą, vėją užstoja kranto krūmai ir irtis į priekį lengviau. Nuo Aistmarių kanalą skiria siaura sausumos juosta, apaugusi krūmais ir apkaišyta skelbimais, kad statyti palapines, kūrenti laužus ir žvejoti draudžiama. Tačiau pakrantės pilnos žvejų. Jie žvejoja nuo kranto arba iš pripučiamų guminių valtelių. Šeštadienis. Laisva diena. Tad galima atsiduoti pomėgiui pasėdėti su meškere rankose.

Staiga iš Aistmarių į kanalą įlekia skuteris su vienišu jo vairuotoju viduje. Skuteris pasisuka į mus ir pralekia pro šalį stulbinančiu greičiu taip, kad tarp bortų lieka 10 centimetrų tarpas. Prasilenkęs apsisuka pastatęs skuterį šonu, aplenkia mus ir vėl dingsta Aistmarėse pralindęs pro plyšį krūmuose. Kaip pamišęs Džo iš anekdoto apie nepavejamą kauboją. Nepavejamą dėl tos priežasties, kad jo niekam nereikia ir niekas jo nesiveja. Bet tuo nuotykiu kanale nesibaigia. Po kiek laiko prasilenkiame su kariniu patroliniu laivu, kuris tempia paskui save juodą dūmų šleifą. Kateris plaukia taip sakant „pilnais garais“. Mus gerai pasupa. Denyje kariškai ir jūreiviai šventiška vaikštinėdami laiko rankose taures. Viskas bylojo apie šventę šalyje. „Gulijut vsie!“ (Linksmynasi visi!).

2005 liepa. Šis namas buvo sugriautas 1945 metais.

Kai bangavimas apsimsta, priekyje išgirstu keistą garsą. Lyg kas būtų daužęs vieną akmenį į kitą. O gal pasigirdo? Jachtos variklis užgožia daugelį garsų. Neužilgo išgirstu panašų garsą, bet garesnį. Po kiek laiko prasilenkiame su kateriu, kuris tempia kitą katerį, uždengtą kariniu maskuojančiu tinklu. Ir tada aiškiai išgirstu šūvį. Atsigrežiu. Priekiniame kateryje stovi žmogus su raketiniu pistoletu rankose, o iš krūmų iššoka rikošetu atsitrenkusi raketa ir,

vilkdama žydrų dūmų pėdsaką, vėl grįžta į krūmus. Rusai šaudė į krūmus, kur gali būti prie žvejybos įrankių palinkęs žvejys...

Kiekviena diena, kaip šventė

Kanalu plaukėme keturias su puse valandos, iš kurių paskutinę valandą – per uostą. Begalė laivų, daugumoje dideli, ir visiška tylą eteryje. Radijas lyg vandens į burną prisėmęs. Kapų tylą. Gal dėl šventės, o gal dėl kitos priežasties, tačiau jokių pasikalbėjimų jūriniais kanalais nebuvo užfiksuota.

Medinė lenkų karinio jachtklubo jachta „Legia“ iš Gdanskio tarp lietuviškų jachtų „Lietuva“ ir „Blue Bird“.

Artėjo vakaras, lengvos sutemos gaubė uostą, kai išvydome jachtą „Lietuva“, prisišvartavusią prie krantinės. Prie jos stovėjo kita, lenkiška medinė jachta. Paklausėme leidimo švartuotis bortu ir gavome teigiamą atsakymą. Lenkai buvo labai draugiškai nusiteikę. Siūlėsi padėti prisišvartuoti, patys pasiūlė pasijungti elektrą iš jų laivo, o kai pavaišinau juos simboliškai taurele, pasikvietė į laivą „do kavi“, t.y. išgerti kavos.

Lenkų jachtos "Legia" įgula.

“Kava” baigėsi tik visai sutemus. Tada į erdvę kokpitą atkeliavo žvakės ir “kava” buvo pakeista kitais gaivinamaisiais gėrimais. Laive buvo vieni pensininkai ir jų jaunesnės gyvenimo draugės. Nors amžiumi “pensininkai” buvo ne senesni nei aš, bet visi jie jau buvo atitarnavę jiems priklausantį laiką kariniame jūrų laivyne ir dabar džiaugėsi gyvenimu.

“Man kiekviena diena, kaip šventė”, - pasakojo lenkas Pavelas tik pradėjusia žilti barzda, - “Dabar, kai išėjau į pensiją, galiu visą laiką skirti buriavimui ir kitiems savo pomėgiams”. Natūralu. Gera pensija, visiška laisvė. Tačiau jaučiasi, kad lenkai yra kitokie, nei lietuviai. Kad ir klausimas: “ar jūsų jachta privati?” Lietuvoje tokių klausimų jau niekam nekyla. Visos jachtos privačios, o ne valstybinės.

Nepaisant visko, lenkai yra mūsų likimo broliai ir daugelis dalykų mums yra suprantami pagal nutylėjimą. Panašus humoras, panašūs pastebėjimai. Net tikslai atplaukti į Rusiją buvo tie patys: pažiūrėti kaip keičiasi buvęs socialistinis blokas bei iširti nežinomas žemes. Šis lenkų ekipažas daug plaukioja. Vienas iš jų pasakojo, kad yra buvęs Klaipėdoje 30 kartų. Kuris iš mūsų gali pasigirti, kad buvo Lenkijoje 30 kartų?

Viduryje lenkas Pavelas, buvęs karinio jūrų laivyno naras.

Susitikimai svetimuose uostuose užmezga ilgalaikius ryšius. 1988 metais Liepojos uoste pamačiau matytą vėliavą, tačiau negalėjau prisiminti: kokios valstybės. Paklausta įgula atsakė, kad tai čekiška jachta. Nuo tų laikų palaikau retus bet pastovius santykius. O kartą prieš keletą metų būdamas Prahoje paskambinau kapitonui telefonu ir mes susitikome po tiekos metų. Prisiminėm Baltiją, pakalbėjom apie dabartinius laikus. Pasirodo, čekai aktyviai buriuoja nusivežę savo jachtą į Kroatiją. Tenai pigesni uostai, nei Baltijoje, palankesnis klimatas ir gražesnės akvatorijos. Nesistebiu. Baltija yra graži, tačiau rūsti. Jos grožis atšiaurus, todėl

kartais ne pro šalį pabūriuoti šiltnamio sąlygomis. Nors apie Kroatiją, kaip apie šiltnamį, galima būtų kalbėti tik su išlyga: kai nepučia Bora (šaltas šiaurės tyrų vėjas, nusileidžiantis nuo kalnų į jūrą ir pučiantis 9-10 balų stiprumu).

Taip gerai pasėdėjus su lenkais, jautėm pareigą pabendrauti ir su lietuviais. Jachta “Lietuva” mus priėmė šiltai. Radome ten daug pažįstamų buriuotojų ir ne buriuotojų. Atplaukė su ja ir Klaipėdos meras Rimantas Taraškevičius, su kuriuo jau buvome pažįstami anksčiau.

Liudvikas Rėza ir Kaliningradas

Lietuviai nebūtų lietuviais, jei neįkištų savo trigrašio net į Kaliningrado 750-mečio jubiliejų. Jie dovanų miestui atvežė Liudviko Rėzos paminklą, kurį ir atidengė kartu su rusų astronautu Leonovu šeštadienį, liepos 1 dieną. Rado tam ir priežastį – istorinius lietuvių ryšius su Karaliaučiumi. Juk dar 1531 metais bažnyčiose buvo įvestos pamaldos lietuvių kalba. 1542 metais Prūsijos kunigaikštis Albrechtas Branderburgietis parsikvietė iš Vilniaus A. Kulvietį savo patarėju ir pavedė jam rūpintis švietimo reikalais. Kulvietis vadovavo aukštesniajai akademinei mokyklai, kuri 1544 metais buvo perorganizuota į Karaliaučiaus Universitetą. 1547 metais Karaliaučiuje buvo išleista pirmoji knyga lietuvių kalba – M. Mažvydo “Katekizmas”, 1653 metais – pirmoji lietuvių kalbos gramatika (D. Kleino “Gramatika Litvanica”), 1706 metais – pirmoji grožinė knyga lietuvių kalba (J. Šulco “Ezopo pasakėčios”). Po to 1818 metais Kristijono Donelaičio “Metai”, Liudviko Rėzos parengtas pirmasis lietuvių liaudies dainų rinkinys

Karaliaiškieji vartai 2005.07.01.

Karaliaiškieji vartai senovinėje nuotraukoje.

“Dainos”. Mažajoje Lietuvoje virė lietuvių kultūrinis gyvenimas. Šiai dienai jis nenustojo egzistuoti. Galima tik pasidžiaugti, kad prie “slaviškosios kultūros” dar turi galimybę atsirasti naujų “iki slaviškosios kultūros” paminklų buvusiam Karaliaučiuje. Visi džiaugėsi iškrėtę tokią išdaigą ir juokavo ta tema.

Skulptūros atkuriamos iš senovinių juodai baltų nuotraukų.

Sekmadienį išsiruošėme į miestą. Gavę patarimą iš draugų, sėdome į taksį, o ne ėjome pėsti. Neturėdami vietinių pinigų, pasiūlėme taksistui 10 litų, už kuriuos jis sutiko mus nuvežti į pasaulio kraštą. Tad patraukėme į internetinę kavinę sužinoti orų prognozės. Pasirodo, Kaliningrade yra net dvi internetinės kavinės. Viena jų, įsikūrusi virš naktinio klubo, 10 valandą ryto dar neveikė. Teko pasivaikščioti. Ir ne veltui, nes sankryžoje pamatėme stoviniuojančius ir Rusijos prezidento Vladimiro Putino kortežo belaukiančius žmones. Sustojome ir mes. Bet be pralenkiančių automobilių daugiau nieko nepamatėme. Automobiliai lėkė prie Karaliaiškųjų vartų, prie kurių turėjo pasakyti kalbas Rusijos Prezidentas V. Putinas ir Vokietijos kancleris

Šrioderis.

Kelias iki Karališkųjų vartų ėjo gatve, kuri vadinasi “Litovskij val” (Lietuvių pylimas). Karališkieji vartai buvo pradėti statyti 1843 metų rugpjūčio 30 dieną. Jų pamatinio akmens dėjimo ceremonijoje dalyvavo karalius Fridrichas Vilhelmas IV. Tai buvo miesto įtvirtinimo sienos vartai, pro kuriuos karalius kasdien važiuodavo karieta pasivažinėti. Vartuose yra pavaizduoti svarbūs miesto istorijoje žmonės: Čekijos karalius Otakaras II (1230-1278, miesto įkūrėjas), Prūsijos hercogas Albrechtas (1490-1568, reformatorius ir švietėjas, “Albertinos” Universiteto steigėjas, kuriame profesoriavo Imanuelis Kantas), ir pirmasis Prūsijos karalius Fridrichas I (1657-1713, karūnuotas Kenigsberge/Karaliaučiuje).

Vartų likimas – panašus į viso Kenigsbergo likimą. Iki Kaliningrado 750-ies metų jubiliejaus jų

Sunkvežimis, užtvėręs Karališkųjų vartų prieigas.

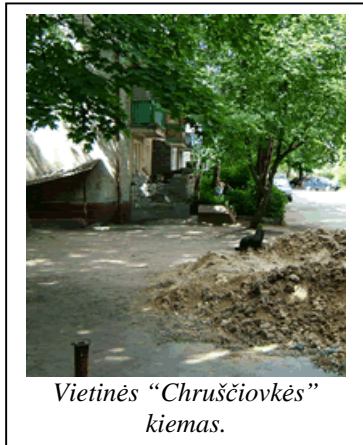
nelietė restauratorių rankos. Tik miesto šventė privertė rusus

susirūpinti garsiausių miesto vartų išvaizda. Nuotraukose galima matyti – kokiame stovyje buvo skulptūros (ant apgailėtinų liekanų daromi nauji lipdiniai iš senų nuotraukų).

Visos Karališkųjų vartų prieigos buvo užtvėrtos senais kariniais sunkvežimiais Ural. Viduje – kariškiai, neleidžiantys link vartų važiuoti automobiliais. Pilnas miestas milicininkų. Jie buvo

suvežti iš visos Kaliningrado srities (apie 3 tūkstančius). Kiemai, kuriais ėjome link vartų, vedė pro eilines “chriuščiovkes”, prie kurių galėjome pasigrožėti vietine buitimi. Priėję prie vartų, turėjome sustoti per pagarbų atstumą. Visa liaudis būriavosi toli nuo jų. Nebuvo galima išžiūrėti kalbėjusiųjų veidų, bei girdėti – ką jie šneka. Minia pastoviniavo, pamatė, kad visi skirstosi po kelių kalbų, ir patys pradėjo skirstytis su komentarais: “svarbu, kad atvažiavo, kad buvo” (jie turėjo omenyje Rusijos prezidentą V. Putiną).

Minioje stoviniavo milicininkai. Jų atverstos ant viršugalvių kepurės bylojo apie tai, kad jie yra čia šeimininkai ir

Vietinės “Chriuščiovkės” kiemas.

susidūrimas žvilgsniu nieko gero nežada. Pasigrožėjome reginiu bei nusistebėjome tramvajaus bėgiais, einančiais per vidurį aikštės šalia daugiabučių ir vaikams žaisti skirtų smėlio dėžių. Vaizdelis labai nesaugus. Kaip žmonės gali būti ramūs, kai jų mažamečiai vaikai žaidžia 2 metrų atstumu nuo bėgių? Tai dar vienas paradoksas, kuris svetimšaliui iš karto krenta į akis. Tačiau ne vietiniams žmonėms.

Po neįspūdingo vaizdo prie Karališkųjų vartų patraukėme atgal į Internetinę kavinę. Reikėjo pasitikrinti oro prognozes keliui namo. Žadėjome išplaukti sekmadienį, t.y.

Visiškai subyrėjusios skulptūros puošiamos naujais lipdiniais.

rytoj. Norvegų tinklapis

http://theyr.net/cg/cny/I1b48df/F=js*L=ltCM*v*040826*24*BA*It_Vilnius rodė, kad sekmadienį pūs lengvas vakarų vėjas, vakare pereinantis į šiaurės rytus – šiaurę ir stiprėjantis. Paskaičiavome, kad parą truksiančio plaukimo metu šis šiaurys mus užklups per vidurį kelio, jei išplauksime sekmadienio ryte. Nebuvo didelio noro plaukti namo prieš stiprų vėją, tad nutarėme išplaukti šiandien į naktį, kad sekančios dienos vakare, sukantis vėjui į šiaurės vakarus ir stiprėjant, jau būtume Klaipėdoje. Patikėjome Norvegais, nors rusai pranašavo stiprų šiaurės vėją visą sekmadienį.

Dar liko laiko pasižvalgyti ir po Kaliningradą. Su taksi nuvažiavome prie centrinės aikštės. Ji atrodė įspūdingai. Kaip ir visoje Rusijoje, centrinėje aikštėje kadaise stovėjo Lenino paminklas. Tačiau tai, ką padarė Kaliningradiečiai, pranoko bet kokias fantazijas. Jie ne tik atrestauravo aikštę, ne tik nugriovė Lenino paminklą, bet dar ir pastatė didžiulę cerkvę Lenino paminklo vietoje. Šalia naujosios cerkvės stovi sena medinė vienaukštė cerkvė. Žmonės buriuojasi, vaikšto, girtų nėra. Tačiau lietuvaičiai pasakojo, kad renginiuose, vykusiuose sename aerouoste, grindinys buvo grįstas tuščiais degtinės buteliais.

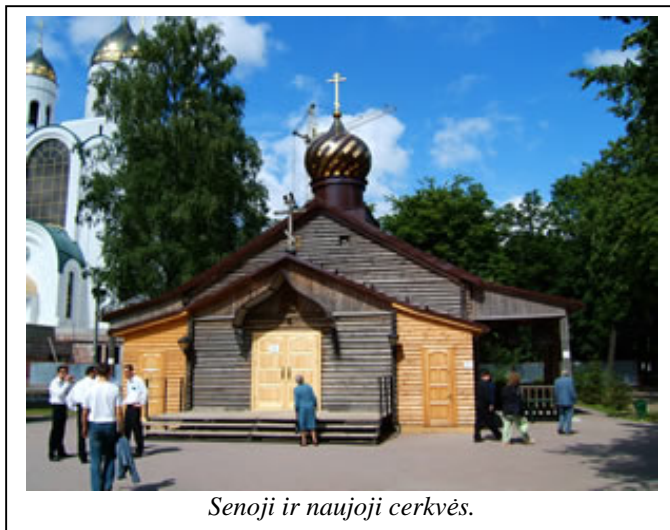
Centrinės aikštės šventiniai darbai.

Centrinė aikštė po "remonto".

Visas miestas pilnas milicijos. Žmonės pasakojo, kad į Kaliningradą švenčių periodui buvo suvežti visi srities milicininkai. Kartais atrodydavo, kad mieste mažiau gyventojų, nei uniformuotų tvarkos saugotojų. Taip buvo

centrinėje miesto aikštėje prie "Dom societov". Šis "Patarėjų namas" – tai namas vaiduoklis, padažytas iš fasado pusės. Langai jame sudėti irgi tik iš fasado pusės. Visur kitur – žiojėja tuščios langų angos. Aikštė be augmenijos. Vėjas nešioja dulkes. Šaligatviai asfaltuoti, o ne grįsti plytelėmis kaip pas mus.

Senoji ir naujoji cerkvės.

Pasigrožėję miestu grįžome į uostą. Laikas ruoštis į kelionę. Patikrinome laivo stovį. Viskas tvarkoje. Laukia kelionė kanalu, kurio ilgis 20 jūrmylių. O toliau – jūra. Kanalu teks plaukti variklio pagalba, o dyzelino likę tik 16 litrų. Kur jo gauti? Paprašėme taksisto, kad atvežtų kanistrą, bet jis atsisakė. Tada man šovė į galvą pakalbėti su uosto tarnyba per jūrinį VHF. Atsiliepė budrus balsas. Paprašiau padėti. Jokių problemų. "Ar turite kanistrą?", - paklausė. Neturime. "Palaukite" – paprašė. Po kiek laiko šaukia mus – "po valandos atvažiuos

kitas jūrininkas iš Svetlij ir atsiveš kanistrą". Laukiam. Atvažiuoja. Pasirodo – jis irgi buriotojas. Gaunam dyzelino. Padovanoju jam LBS 70-mečio medalį. "Kas tai", - klausia manęs. Paaiškinu. Bet įspūdžio nepadare. Tik paskui, po mėnesio, gavau iš Kaliningrado elektroninį laišką. Suprato, ką reiškia medalis. Labai dėkojo. Tad šiai dienai ir Kaliningrado srityje yra žmogus, turintis LBS simbolikos ir žinantis apie Lietuvos Buriuotojų Sąjungą.

Namo

Pajudame iš Kaliningrado apie 19 valandą. Atsimojuojam su lenkais ir lietuviais ir kanalu pirmyn. Kelionė neprailgo. Elgiamės drąsiau. Skandinaviška maniera padedam varikliui iškeltu grotu, tad nesunkiai mezgame 5.5 mazgo. Kanalas puikiai nužymėtas. Pamažu temsta, o kai sutemsta, visi farvaterio ženklai pradeda šviesti. Šviečia bojos. Šviečia

Plaukiam kanalu atgal. Puikiai matosi navigaciniai ženklai.

vedlinės. Kanalo dispečeris mus seka radare ir pranešinėja – kada su koku laivu susitiksime. Pasišnekame ir su prasilenkiančiais laivais. Rusiškai. Laivas, prižiūrintis farvaterį, dubliuoja dispečerio užklausimus tiesiai mums. Kai antrą kartą mus pakvietė, pasakiau kad mes juos puikiai matome ir prasilenksime sutartais kairiaisiais bortais. “Aišku”,- staiga lietuviškai atsakė laivas. Bet juk naktis. Tamsu. Vėliavos nemato. Ko gero gandas apie tai, kad kelios lietuviškos jachtos atplaukė į Kaliningrado sritį, pasiekė visą Kaliningrado jūrinę bendruomenę. Tuo labiau, kad jachtos “Blue

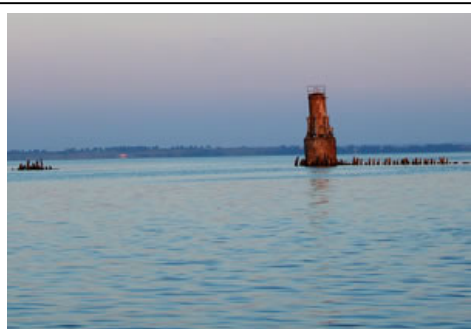
Bird” ekipažo nariai tik du: vyras ir moteris. Šis faktas rusams padarė įspūdį ir sukėlė pagarbą.

Dvidešimt ketvirtą valandą prisišvartavome Baltijske prie pasieniečių. Procedūra greita. Gero kelio palinkėjimas. Paklausėme oro prognozės. Rusai patvirtino savo seną prognozę, kad rytoj pūs stiprus šiaurės vėjas. Plaukiame į jūrą. Jūroje, kaip norvegai ir žadėjo, oras ramus. Lengvas pusvėjis neša mūsų laivą link Tarano kyšulio, kurį pasiekiamo jau prašvitus. Gera turėti patikimas šiuolaikiškas oro prognozes. Kažkur tolumoje žvejoja mažasis žvejybinis traleriukas. Staiga rusiškai prabyla radijas – “piervaja vyška” kviečia žveją ir klausia, ar nematė pro šalį praplaukusios jachtos, t.y. mūsų. Žvejas atsako, kad nematė. Mes susižvalgome, nusijuokiamo: “Nematė, tai nematė. Gerai matyt šventė, kad net sienos apsauga tapo antraeilium dalyku.

Kanalo sutvirtinimas iš Aistmarių pusės.

Apie pietus suėmė miegas. Kadangi oras

Kanale yra išlikusių ir vokiečių navigacinių ženklų.

buvo ramus, įdarbino me autopilotą ir numigo me draugiškai gerą valandą.

Plaukiame kanalu naktį.

Jokio stipraus šiaurės vėjo. Lengvas dviejų balų vakaris lengvai lenkia laivą ant dešinio šono. Forštevenis putoja. Linksmi sklendžiame namo. Šviečia saulė. Bet prie Klaipėdos vėjas pradėjo stiprėti ir suktis į šiaurę. Gera pasiekus namus truputį atkristi ir pasukti į uostą truputį iš toliau, nes specialiai pasirinkome kursą šiam vėjo pasisukimui. Tad tuo pačiu halzu ir priartėjame prie Klaipėdos uosto vartų. O Klaipėdoje – kaip visada. 9 kanalas nenutyla. Dispečeris mus pasitinka su perspėjimu, kad iš uosto po septynių minučių išplauks didelis laivas ir prašo mūsų netrukdyti jam vartuose. Apsisukame į beidevindo kursą, nukreipdami jachtos nosį į šiaurės vakarus. Po dešimties minučių vartuose pasirodo nedidelis sausakrūvis. Būtume laisvai tilpę su juo kartu vartuose. Tačiau tvarka yra tvarka. Išleidžiame laivą, o tada patys sukame į uostą.

Tokia tai buvo jachtos “Blue Bird” keisčiausia kelionė 2005 metų navigacijos periodu. Ar vertėjo plaukti į Rusiją, kurios visi vengia? Atsakymas – taip. Vertėjo. Tenai verta nuplaukti vien dėl to, kad yra sunku patekti: reikia vizų, reikia nugalėti rusų įtarumą. Tačiau tai, ką patyrėme Kaliningrado srityje, prisiminsime ilgam, nes atgaivinome savo atmintyje Sovietmečio prisiminimus. Taip pat patyrėme naujų išpūdžių. Supratome, kad rusai gerbia lietuvius, kad Lietuva yra stipriai pasikeitusi į gerąją pusę. Visa tai išryškėjo tik trumpam sugrįžus į praeitį. Ir mes įvertinome: kur ir kaip mes gyvename. Vertėjo dėl to plaukti.

Klaipėdos pakrantės liniją išduoda debesys horizonte.

Pabaiga

Priedas Nr.1. Kaliningrado kanalas, šalia Aistmarių.

 Iki muitinės ir pasienio patikrinimo
 Po muitinės ir pasienio patikrinimo

